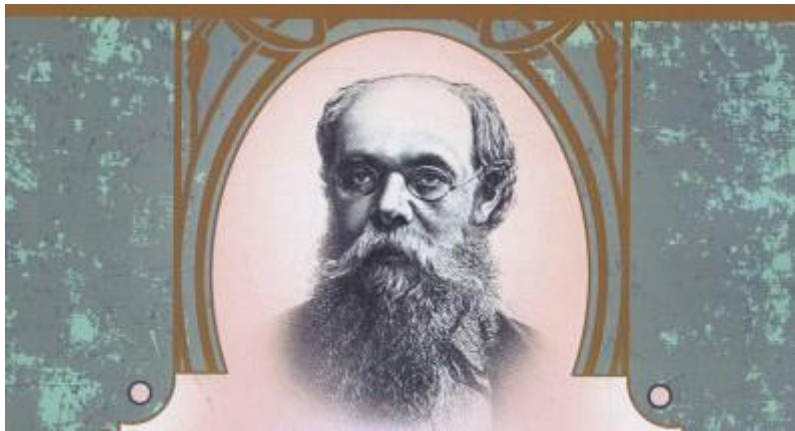

Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського

**Педагогічна та просвітницька діяльність
Олександра Яковича Кониського (1836–1900)**

Біобібліографічний список

Укладач
Є. Ф. Демида,
*науковий співробітник
відділу педагогічного джерелознавства та біографістики*

Світлина:
<https://svitua.org/2020/09/02/oleksandr-konyskyj-avtor-molytvy-za-ukrayinu-buv-lyudynoyu-bez-kompromisiv/>

Праці О. Я. Кониського

Підручники для початкової школи

1. [Арихметика, або Щотниця : для укр. шк. / написав Олександр Кониський.](#) – Вид. 2-ге, випр. – У Полтаві : Укр. учитель : Електр. друк. Ф. Ф. Шіндлера, 1907. – 48 с.
2. ¹[Арихметика, або Щотниця : для укр. шк. / написав Олександр Кониський.](#) – С.-Петербург : вь тип. П. А. Кулиша, 1863. – 66 с.
3. ¹[Грамаатка, або Перша чытанка за для початку вченья / зложывь О. К.](#) – Кієвь : Выдаввь Л. В. Ильницькій : Тип. Г. Т. Корчак-Новицкаго, 1882. – 48 с.
4. ²[Українські прописі / скомпанував Олександр Кониський.](#) – Полтава : вь тип. Губ. Правлєня, 1862. 12 с.

Статті

5. **Наські граматки** / Кониський О. // Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.) : хрестоматія / [упоряд.: Л. Д. Березівська та ін. ; наук. ред. О. В. Сухомлинська]. – Київ, 2003. – С. 51–63. – Джерело публ.: Основа. 1862. № 1. С. 64–82.

6. **Педагогічні погляди** : (зб. ст.) / Олександр Кониський ; [упоряд.: В. Л. Федяєва, Г. В. Белан ; передм. і наук. ред. В. Л. Федяєвої]. – Херсон : ХДУ, 2004. – 105 с.

Зміст: З Полтави. Вісті : (становище шк. освіти в Полтаві) (1860 р.). – С. 10–13 ; Із Полтави (1860 р.). – С. 13–18 ; Азбука по методу Золотова для южно-руського края (1861 р.). – С. 18–20 ; Наські граматки (1862 р.). – С. 20–38 ; О женском образовании вообще и о Полтавской женской гимназии (1862 р.). – С. 39–46 ; Жіноча освіта на Україні (1884 р.). – С. 46–53 ; Освіта на західно-південній Україні (1887 р.). – С. 53–67 ; Потреба реформи в освіті жіноцтва (1888 р.). – С. 67–72 ; Потреба історичного знання (1889 р.). – С. 72–79 ; Просвещеніє в Галицькій Русі (1891 р.). – С. 79–99 ; Реформа німецького шкільництва (1891 р.). – С. 99–103.

7. **Український націоналізм** / Олександр Кониський // Вісн. Черкас. ун-ту. Серія: Філологічні науки / Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – 2014. – № 40. – С. 32–37. – Подається за першоджерелом: Правда. 1875. Ч. 14. С. 566–572.

Праці про О. Я. Кониського

8. **Антонович, М.** Олександр Кониський / Марко Антонович // 125 років київської української академічної традиції, 1861–1986 : збірник / Укр. Вільна Акад. Наук у США ; ред. Марко Антонович. – Нью-Йорк, 1993. – С. 181–195.

9. **Белан, Г.** Громадянське виховання молоді в науково-педагогічному доробку О. Кониського / Ганна Белан // Вісн. Львів. ун-ту. Серія педагогічна. – 2006. – Вип. 21, ч. 1. – С. 332–337. – Бібліогр.: 7 назв.

10. **Белан, Г. В.** До проблеми розвитку історико-педагогічної науки в Україні у другій половині XIX століття / Белан Г. В. // Наук. вісн. Миколаїв. держ. ун-ту ім. В. О. Сухомлинського. Серія «Педагогічні науки» : [зб. наук. пр.]. – Миколаїв, 2010. – Вип. 1.30. – С. 144–150. – Бібліогр.: 6 назв.

У статті висвітлено і систематизовано погляди видатного громадсько-просвітницького діяча II половини XIX століття О. Кониського на фактори і перспективи розвитку системи освіти і шкільництва в Україні.

11. **Белан, Г. В.** Олександр Якович Кониський (1836–1900) – життя, діяльність, педагогічні погляди / Г. В. Белан // Педагогічні погляди : (зб. ст.) / Олександр Кониський ; [упоряд.: В. Л. Федяєва, Г. В. Белан ; наук. ред. В. Л. Федяєва]. – Херсон, 2004. – С. 7–9.

12. **Белан, Г. В.** Педагогічні погляди і просвітницька діяльність Олександра Кониського : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01

«Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Белан Ганна Валеріївна ; Ін-т педагогіки АПН України, [Херсон. держ. ун-т]. – Київ, 2004. – 20 с.

13. **Белан, Г. В.** Педагогічні погляди і просвітницька діяльність Олександра Кониського : дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Белан Ганна Валеріївна ; наук. керівник Федяєва Валентина Леонідівна ; Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2004. – 212 с.

14. **Белан, Г. В.** Персоналія в історико-педагогічному дослідженні : (на матеріалі вивч. пед. спадщини і просвітн. діяльності О. Кониського) / Белан Г. В. // Зб. наук. пр. Педагогічні науки / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2005. – Вип. 40. – С. 175–178. – Бібліогр.: 7 назв.

15. **Бойко, Н.** «Працювати корисно для народу можна тільки працюючи на національній ґрунті...» : (культур.-просвітн. діяльність Олександра Кониського) / Надія Бойко // Вісн. Черкас. ун-ту. Серія: Філологічні науки / Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – 2014. – № 40. – С. 26–32. – Бібліогр.: 7 назв.

16. **Веретільник, О. В.** Видатний дослідник життя Тараса Шевченка / О. В. Веретільник // Пед. вісник. – Черкаси, 2011. – № 1. – С. 20–23. – Бібліогр.: 23 назви.

17. **Гайдученко, Ю. О.** Зміст національного виховання підростаючого покоління у творчій спадщині українських письменників другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст. / Гайдученко Ю. О. // Вісн. Запоріж. нац. ун-ту. Педагогічні науки : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя, 2013. – № 3. – С. 19–29. – Бібліогр.: 21 назва. – Про О. Кониського: с. 24–25.

18. **Гирич, І. О.** Я. Кониський як речник культурного самостійництва / Ігор Гирич // Українські інтелектуали і політична окремішність (середина ХІХ – початок ХХ ст.) : [монографія] / Ігор Гирич. – Київ, 2014. – Розд. 3, [гл.] 3.5. – С. 223–247.

19. **Гончаренко, С.** Кониський Олександр Якович / Семен Гончаренко // Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. – Київ, 1997. – С. 174.

Те саме // Український педагогічний енциклопедичний словник / Семен Гончаренко. – Вид. 2-ге, допов. й випр. – Рівне, 2011. – С. 235.

20. **Горбонос, Г.** До питання культурологічного аспекту педагогічно-просвітницької спадщини Олександра Кониського / Ганна Горбонос // Освіта і упр. – 2003. – Т. 6, № 1. – С. 173–181. – Бібліогр.: 9 назв.

21. **Горбонос, Г.** Педагогічна система Олександра Кониського / Ганна Горбонос // Шлях освіти. – 2004. – № 1. – С. 49–52.

22. **Горбонос, Г.** Підручничознавство в педагогічному доробку О. Кониського / Ганна Горбонос // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 2003. – Вип. 176 : Педагогіка та психологія. – С. 30–39. – Бібліогр.: 13 назв.

23. **Горбонос, Г.** Погляди Олександра Кониського на сімейне виховання та роль жінки-матері у формуванні національно-свідомої особистості: історико-педагогічний аспект / Г. Горбонос // Зб. наук. пр.

Педагогічні науки / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2001. – Вип. 25. – С. 66–71. – Бібліогр. в кінці ст.

24. **Горбонос, Г. В.** Дидактичні питання у педагогічній спадщині Олександра Кониського / Г. В. Горбонос // Зб. наук. пр. Педагогічні науки / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2002. – Вип. 31. – С. 182–186. – Бібліогр. в кінці ст.

25. **Горбонос, Г. В.** Погляди Олександра Кониського на освіту і шкільництво в Україні II половини XIX століття / Г. В. Горбонос // Зб. наук. пр. Педагогічні науки / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2003. – Вип. 34. – С. 37–42. – Бібліогр. в кінці ст.

26. **Денисюк, І. А.** Виховне спрямування творів для дітей О. Кониського в аспекті становлення української національної школи / Денисюк І. А. // Вісн. Черкас. ун-ту. Серія: Педагогічні науки / Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – 2009. – Вип. 142. – С. 22–26. – Бібліогр.: 6 назв.

27. **Денисюк, І. А.** Виховні можливості творів для дітей українських просвітителів II половини XIX ст. в аспекті духовності : (на матеріалі творчості О. Кониського, Б. Грінченка та М. Грінченка) / Денисюк І. А. // Вісн. Черкас. ун-ту. Серія: Педагогічні науки / Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – 2010. – Вип. 186. – С. 38–43. – Бібліогр.: 10 назв.

28. [Домбровська, Л. Просвітницька діяльність Олександра Кониського](#) / Лариса Домбровська // Вісн. Кн. палати. – 2012. – № 8. – С. 44–48. – Бібліогр.: 31 назва.

29. [Домбровська, Л. В. Олександр Якович Кониський \(1836–1900\) – видатний український просвітник, культурно-громадський діяч, письменник, педагог](#) / Лариса Василівна Домбровська // Українська біографістика : зб. наук. пр. Ін-ту біогр. дослідж. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2013. – Вип. 10. – С. 198–211. – Бібліогр.: 31 назва.

30. [Дяченко, О. В. Олександр Якович Кониський і процес українського націотворення другої половини XIX століття](#) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : [спец.] 07.00.01 «Історія України» / Дяченко Ольга Володимирівна ; Дніпропетр. нац. ун-т. – Дніпропетровськ, 2008. – 20 с.

31. **Дяченко, О. В.** Олександр Якович Кониський і процес українського націотворення другої половини XIX століття : дис. ... канд. іст. наук : [спец.] 07.00.01 «Історія України» / Дяченко Ольга Володимирівна ; Дніпропетр. нац. ун-т. – Дніпропетровськ, 2008. – 219, [4] с.

32. [Дяченко, О. В. Педагогічна діяльність Олександра Кониського](#) / Дяченко О. В. // Проблеми політичної історії України : зб. наук. пр. / Дніпров. нац. ун-т ім. Олеся Гончара, Каф. укр. історії та етнополітики. – Дніпро, 2018. – Вип. 13. – С. 6–16. – Бібліогр.: 31 назва.

33. **Зайченко, І. В.** Історія педагогіки : у 2 кн. Кн. 2. Школа, освіта і педагогічна думка в Україні : навч. посіб. / І. В. Зайченко. – Київ : Слово, 2010. – 1030, [1] с. – *Із змісту:* Діяльність і педагогічні погляди О. Я. Кониського. – С. 291–297.

34. ²[Левченко, І. К. Постаць Олександра Кониського в культурно-політичному житті Великої України та Галичини в другій половині XIX століття: стан дослідження проблеми](#) / Левченко Ілля Костянтинівич // Ніжинці відомі й невідомі: особистісний фактор у регіональній історії : матеріали Другої міськрайон. краєзнав. наук.-практ. конф. (31 жовт. 2016 р.) / Упр. освіти Ніжин. міськради Черніг. обл., Іст.-юрид. ф-т Ніжин. держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя [та ін.]. – Ніжин, 2016. – С. 49–60. – Бібліогр.: 31 назва.
35. ¹[Мелешук, І. А. Творчий внесок Олександра Кониського у розвиток української культури](#) / Мелешук Ірина Анатоліївна // Актуальні питання культурології : альм. наук. т-ва «Афіна» каф. культурології та музеєзнавства / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне, 2020. – Вип. 20. – С. 156–161. – Бібліогр.: 17 назв.
36. ¹[Мисюра, О. О. Олександр Кониський у громадсько-політичному і культурно-освітньому житті України \(друга половина XIX ст.\)](#) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : спец. 07.00.01 «Історія України» / Мисюра Олександр Олександрович ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2005. – 19 с.
37. **Носко, М. О.** Розвиток педагогічної науки на Чернігівщині в руслі ідей К. Д. Ушинського / М. О. Носко // Педагогіка і психологія. Вісн. НАПН України. – 2013. – № 3. – С. 10–14. – Бібліогр.: 3 назви. – Про О. Я. Кониського: с. 13.
38. **Орехова, Л. І.** Сучасне освітнє середовище: основні напрями його розвитку у спадщині педагогів і лінгводидактів другої половини XIX – початку XX століть / Л. І. Орехова // Наука і освіта. – 2014. – № 10. – С. 153–157. – Бібліогр.: 5 назв. – Про О. Я. Кониського: с. 153, 155.
39. **Побірченко, Н. С.** Кониський Олександр Якович (1836–1900). Педагог, письменник, публіцист, громадський діяч, організатор недільних шкіл / [Н. С. Побірченко] // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / за ред. О. В. Сухомлинської. – Київ, 2005. – Кн. 1 : X–XIX століття. – С. 394–406.
40. ²**Проценко, Н. Ю.** Літературно-критична та наукова діяльність О. Кониського / Н. Ю. Проценко // [Роль інновацій в трансформації образу сучасної науки : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 28–29 груд. 2018 р., м. Київ](#) / НАН України, Наук.-навч. центр приклад. інформатики, Ін-т інновац. освіти. – Київ, 2018. – С. 54–57. – Бібліогр.: 5 назв.
- Висвітлено науково-педагогічну діяльність та літературно-критичну діяльність видатного українського письменника, педагога, громадського діяча О. Я. Кониського, проаналізовано його підручники та статті з педагогічної тематики.*
41. **Сікорський, П. І.** Кониський Олександр Якович (1836–1900) – педагог, письменник, публіцист, громадський діяч, організатор недільних шкіл / Сікорський Петро Іванович // Розвиток національної освіти і науки в Україні : [навч. посіб.] / Сікорський Петро Іванович ; [Львів. наук.-практ. центр проф.-техн. освіти АПН України]. – Львів, 2009. – § 5, [гл.] 5.3 : Українська педагогічна думка у XIX ст. – С. 130–131.

42. [¹Скоробогатько, Н. М. Олександр Кониський на тлі своєї доби : \(Життя. Діяльність. Творчість\) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : \[спец.\] 10.01.01 «Українська література» / Скоробогатько Надія Михайлівна ; Укр. держ. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 1996. – 24 с.](#)
43. ¹Скоробогатько, Н. М. Олександр Кониський на тлі своєї доби : (Життя. Діяльність. Творчість) : дис. ... канд. філол. наук : [спец.] 10.01.01 «Українська література» / Скоробогатько Надія Михайлівна ; Укр. держ. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 1996. – 182 с.
44. **Смілянська, В.** Біограф та його «Хроніка» / Валерія Смілянська // Тарас Шевченко-Грушівський : хроніка його життя / Олександр Кониський ; упоряд. Валерія Смілянська. – Київ, 2014. – С. 9–31.
45. **Турчина, І.** Особливості підручника О. Кониського «ГраMATка або перша читанка за для початку вчення» / І. Турчина // Наук. записки. Психолого-педагогічні науки / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. Миколи Гоголя. – 2001. – № 2. – С. 193–196.
46. **Турчина, І.** Проблема розвитку пізнавальної активності школярів у педагогічній спадщині О. Кониського (1836–1900) / Ірина Турчина // Наук. записки. Серія: Педагогіка : [зб. наук. пр.] / Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2006. – № 3. – С. 74–77. – Бібліогр.: 15 назв.
47. **Турчина, І.** Роль О. Кониського в розробці змісту освіти для народних шкіл у другій половині ХІХ сторіччя / Турчина Ірина // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 2003. – Вип. 177 : Педагогіка та психологія. – С. 185–191. – Бібліогр.: 16 назв.
48. **Турчина, І. С.** Використання педагогічної спадщини О. Я. Кониського в шкільній практиці сьогодення / І. С. Турчина // Гуманітар. вісн. Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди : наук.-теорет. зб. – Переяслав-Хмельницький, 2003. – Спец. вип. № 3 : Психологія. Педагогіка. – С. 190–195. – Бібліогр.: 6 назв.
49. [¹Турчина, І. С. Висвітлення проблем національної освіти в публіцистиці О. Кониського](#) / Турчина І. С. // Вісн. Черніг. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки : [зб. наук. пр.] / Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2013. – Вип. 109. – С. 129–132. – Бібліогр.: 7 назв.
50. **Турчина, І. С.** Ідея національного виховання в педагогічній спадщині К. Ушинського та О. Кониського / Турчина І. С. // Вісн. Черніг. держ. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки : [зб. наук. пр.] / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2008. – Вип. 56. – С. 67–69. – Бібліогр.: 10 назв.
51. **Турчина, І. С.** О. Кониський про вчителя народної школи / Турчина І. С. // Вісн. Черніг. держ. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки : [зб. наук. пр.] / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2004. – Вип. 24. – С. 136–138. – Бібліогр.: 14 назв.
52. [Турчина, І. С. Проблеми української національної освіти в педагогічній спадщині О. Кониського \(1836–1900 рр.\)](#) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки»

/ Турчина Ірина Станіславівна ; Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2010. – 20 с.

53. ¹**Турчина, І. С.** Проблеми української національної освіти в педагогічній спадщині О. Кониського (1836–1900 рр.) : дис. ... канд. пед. Наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Турчина Ірина Станіславівна ; Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2010. – 242 с.

54. ²**Чуприна, К. С.** [Олександр Якович Кониський: видатний педагог і просвітник України \(1836–1900 рр.\)](#) / Чуприна К. С. // Дидаскал / Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, Каф. заг. педагогіки та андрагогіки. – 2016. – № 16. – С. 293–298. – Бібліогр.: 8 назв.

55. **Шевченко, Н.** [Особливості соціально-педагогічної діяльності українських письменників \(70–90-ті роки ХІХ століття\)](#) / Наталія Шевченко // Рідна шк. – 2013. – № 6. – С. 69–73. – Бібліогр.: 14 назв. – Про О. Кониського: с. 70.

*З цими виданнями можете ознайомитись
у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені
В. О. Сухомлинського*

¹Праці з фонду Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

²Праці з інтернет-джерел

*З працями, доступними в Інтернет-мережі, можете ознайомитись онлайн
за гіперпосиланнями*